

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра статистики, обліку і аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

_____ А.В.Пантелеймонов

“ _____ ” _____ 2018

Робоча програма навчальної дисципліни

Облік та оподаткування у торгівлі та громадському харчуванні

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти

перший (бакалаврський)

галузь знань
(шифр і назва)

0305 Економіка і підприємництво

спеціальність

6.030509 «Облік і аудит»

(шифр і назва)

освітня програма

Облік і аудит

(шифр і назва)

спеціалізація _____

(шифр і назва)

вид дисципліни

за вибором

(обов’язкова / за вибором)

факультет

економічний

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)

“22” червня 2018 року, протокол № 7

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)

к.е.н., доцент кафедри статистики, обліку та аудиту Косата І.А.

Програму схвалено на засіданні кафедри статистики, обліку та аудиту

Протокол від “21” червня 2018 року № 9

Завідувач кафедри статистики, обліку та аудиту

_____ (підпис)

В.М.Соболев
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією

економічного

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “21” червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету

_____ (підпис)

В.А.Євтушенко
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Облік в торгівлі та громадському харчуванні” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

Бакалавра

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напрямку) 6.030509 «Облік і аудит»

спеціалізації

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни - засвоєння знань з особливостей обліку в торгівлі та громадському харчуванні на підприємствах різних форм власності.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

теоретична підготовка студентів з питань:

- теоретичних основ фінансового обліку на підприємствах в торгівлі та громадського харчування та їх сучасної парадигми в системі управління підприємством;
- принципів фінансового обліку ;
- методики фінансового обліку на підприємствах в торгівлі та громадського харчування;
- основ документального відображення господарських операцій і процесів на підприємствах в торгівлі та громадського харчування;
- інформаційного забезпечення управлінського персоналу даними фінансового обліку;
- прийняття рішень та підвищення ефективності менеджменту за даними бухгалтерського обліку ;

практична підготовка студентів з питань:

- з'ясування істотних облікових даних на підприємствах в торгівлі та громадського харчування, що впливають на ефективність прийнятих управлінських рішень;
- моніторингу існуючої інформаційної системи обліку на підприємствах в торгівлі та громадського харчування;
- оцінки господарських засобів і джерел їх утворення, а також достовірності їх відображення у звітності на підприємствах в торгівлі та громадського харчування;
- розробки ефективної технології обліку на підприємствах в торгівлі та громадського харчування за місцями виникнення витрат і центрами відповідальності;
- налагодження ефективної обліково-контрольної системи управління;
- формування висновків за результатами бухгалтерського обліку ;
- коригування існуючих тенденцій на більш ефективний результат управління.

1.3. Кількість кредитів 4

1.4. Загальна кількість годин 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / <u>за вибором</u>	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4-й

Семестр	
7-й	7-й
Лекції	
24 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	год.
Дистанційні заняття	
год.	4 год.
Самостійна робота	
72 год.	112 год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні принципи бухгалтерського (фінансового) обліку на підприємствах торгівлі та громадського харчування і базові загальноприйняті правила ведення бухгалтерського обліку активів, зобов'язань, капіталу, доходів, витрат на підприємствах торгівлі та громадського харчування;
- систему збору, обробки, підготовки інформації фінансового характеру на підприємствах торгівлі та громадського харчування; проблеми, розв'язувані бухгалтерами фінансового обліку в процесі формування інформації для характеристики стану і змін основного й оборотного капіталу, власних і позикових джерел фінансування активів підприємства, доходів, витрат, порядок формування фінансового результату руху фінансових потоків за звітний рік, а також взаємозв'язок бухгалтерського обліку з податковим обліком;
- економічну сутність обліку на підприємствах торгівлі та громадського харчування, його роль і значення в умовах переходу до ринкової економіки;
- визначення елементів обліку; функції обліку на підприємствах торгівлі та громадського харчування;
- організація обліку, функції бухгалтерії на підприємствах торгівлі та громадського харчування;
- розуміння характеру взаємовідносин юридичних та фізичних осіб платників обліку з фінансовими органами, податковими інспекціями, державними цільовими фондами;
- механізм обчислення та сплати різних загальнодержавних платежів та зборів на підприємствах торгівлі та громадського харчування

вміти:

- організувати та вести на підприємствах торгівлі та громадського харчування облік відповідно до чинного законодавства;
- вирішувати на прикладі конкретних ситуацій питання оцінки, облікової реєстрації і нагромадження інформації фінансового характеру з метою наступного її представлення в бухгалтерських фінансових звітах;
- застосовувати в процесі роботи план рахунків бухгалтерського обліку і основні методологічні положення П(с)БО;
- складати основні форми бухгалтерської (фінансової) звітності;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення облікової роботи на підприємствах торгівлі та громадського харчування;
- розробляти заходи щодо усунення виявлених порушень та недоліків в організації обліку об'єктів оподаткування на підприємствах торгівлі та громадського харчування;
- аналізувати стан розрахунків та фінансовий стан підприємства.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1..

Тема 1. Особливості організації обліку на підприємствах торгівлі та громадського харчування.

Бухгалтерський облік на підприємствах торгівлі та громадського харчування в інформаційній системі керування економікою підприємства. Користувачі інформації бухгалтерського фінансового обліку. Обумовленість організації обліку на підприємстві вимогами користувачів інформації.

Облік на підприємствах торгівлі та громадського харчування як система відображення руху коштів у процесі підприємницької діяльності. Основний зміст бухгалтерського (фінансового) обліку: оцінка стану і змін основного й оборотного капіталу, власних і позикових джерел фінансування активів підприємства, руху фінансових потоків за звітний період, а також фінансових результатів. Бухгалтерська звітність як завершальна стадія фінансового обліку. Принципи і загальні положення міжнародних стандартів фінансової звітності і їхній вплив на організацію бухгалтерського (фінансового) обліку в Україні. Мета і задачі реформування бухгалтерського обліку в Україні. Основи концепції бухгалтерського обліку в ринковій економіці України.

Облікова політика підприємства, принципи її формування і розкриття. Концепція бухгалтерського обліку в ринковій економіці й основні напрямки реформування його в Україні.

Тема 2. Облік запасів на підприємствах торгівлі та громадського харчування.

Виробничі запаси на підприємствах торгівлі та громадського харчування, їх класифікація та оцінка. П(С)БУ 9 “Запаси”.

Порядок формування собівартості запасів.

Документальне оформлення надходження та використання запасів на підприємствах торгівлі та громадського харчування.

Облік операцій використання запасів.

Запаси, їхня класифікація і види оцінок.

Облік надходження матеріалів. Формування фактичної собівартості матеріалів, що надходять на склад.

Облік відпуску запасів зі складів. Методи оцінки витрат запасів. Облік запасів на складах і в бухгалтерії. Методи аналітичного обліку запасів.

Облік транспортно-заготівельних витрат.

Облік податку на додаткову вартість по придбаних матеріально-виробничих запасах.

Облік матеріальних цінностей на за балансових рахунках.

Інвентаризація матеріально-виробничих запасів, облік результатів інвентаризації.

Тема 3. Облік основних засобів на підприємствах торгівлі та громадського харчування.

Основні засоби на підприємствах торгівлі та громадського харчування, їхня характеристика, класифікація й оцінка. П(С)БУ 7 «Основні засоби».

Синтетичний і аналітичний облік основних засобів.

Облік надходження основних засобів. Формування вартості об'єктів основних засобів у залежності від джерел надходження. Облік операцій надходження засобів.

Амортизація основних засобів, методи нарахування амортизації та порядок відображення в обліку сум амортизаційних відрахувань.

Інвентаризація і переоцінка основних засобів, облік їх результатів.

Облік витрат на відновлення (ремонт) основних засобів.

Оренда основних засобів. Форми оренди. Облік оренди основних засобів в орендодавця й орендаря. Облік лізингових операцій.

Облік вибуття основних засобів.

Інвентаризація основних засобів.

Тема 4. Облік нематеріальних активів на підприємствах торгівлі та громадського харчування.

Характеристика нематеріальних активів на підприємствах торгівлі та громадського харчування, їхні види, класифікація й оцінка (П(С)БУ 8 «Нематеріальні активи»).

Синтетичний і аналітичний облік нематеріальних активів. Облік надходження нематеріальних активів.

Облік амортизації нематеріальних активів. Методи нарахування амортизації. Облік вибуття нематеріальних активів. Інвентаризація нематеріальних активів

Тема 5. Облік розрахунків з оплати праці на підприємствах торгівлі та громадського харчування.

Організація оплати праці на підприємствах торгівлі та громадського харчування, види заробітної плати, форми і системи оплати праці.

Документальне оформлення обліку розрахунків з робітниками та службовцями по оплаті праці. Облік чисельності працівників, відпрацьованого часу і випуску.

Порядок нарахування заробітної плати на підприємствах торгівлі та громадського харчування за різними формами і системами оплати праці та по середньому заробітку. Порядок розрахунку заробітної плати, доплат, оплати відпусток, надбавок, гарантій і компенсацій і виплат соціального характеру.

Утримання з заробітної плати. Оформлення розрахунків по оплаті праці.

Порядок визначення допомоги за тимчасовою непрацездатністю.

Особливості обліку заробітної плати за час тарифної відпустки .

Порядок розрахунків по обов'язковому державному соціальному страхуванню.

Суб'єкти, об'єкти, ставки зборів. Відображення в обліку розрахунків з органами страхування.

Виплати за рахунок цих фондів, їх облік.

Склад фонду оплати праці і виплат соціального характеру.

Синтетичний і аналітичний облік розрахунків з персоналом по оплаті праці. Порядок складання розрахункових відомостей. Зведення даних про нараховані суми заробітної плати по її складу, структурним підрозділам, категоріям персоналу й утриманням. Угруповання нарахованої заробітної плати по напрямках витрат.

Облік розрахунків з персоналом за товари, куплені в кредит, надані позики, по відшкодуванню матеріального збитку й інших операцій.

Розділ 2. Специфіка визначення фінансових результатів діяльності на підприємствах торгівлі та громадського харчування

Тема 6. Облік собівартості та витрат обігу на підприємствах торгівлі та громадського харчування.

Витрати обігу на підприємствах торгівлі та громадського харчування, їхній склад і порядок обліку (П(С)БУ 16 "Витрати"). Поняття про витрати у системі фінансового обліку на підприємствах торгівлі та громадського харчування. Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати.

Витрати обігу на підприємствах торгівлі та громадського харчування, їхній склад і класифікація. Умови визначення витрат витратами звітного періоду. Призначення витрат за економічними елементами, цільовим призначенням, способом включення до собівартості продукції (робіт, послуг) та іншими ознаками. Організація обліку витрат на підприємствах торгівлі та громадського харчування в системі фінансового обліку по елементах і в управлінському обліку по статтях витрат (калькуляційний розріз). Об'єкти обліку витрат. Система рахунків витрат. Узагальнення витрат в облікових регістрах.

Облік витрат і калькулювання собівартості продукції на підприємствах торгівлі та громадського харчування.

Облік витрат по елементам в системі рахунків класу 8 "Витрати по елементам". Кореспонденція рахунків з обліку витрат на виробництво та випуск продукції. Облік

адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат та витрат, не пов'язаних з операційною діяльністю.

Особливості обліку і розподілу витрат допоміжних виробництв.

Тема 7. Облік доходів на підприємствах торгівлі та громадського харчування.

Схема формування інформації про випуск продукції на підприємствах громадського харчування (варіанти обліку випуску продукції); про готову продукцію, її склад і способи оцінки.

Доходи на підприємствах торгівлі та громадського харчування, поняття, їхній склад. П(С)БУ 15 "Доходи" Момент визнання доходу і його відображення в облікових регістрах (варіанти облікової політики для цілей бухгалтерського обліку й оподаткування). Особливості обліку доходів від безоплатно отриманого майна.

Господарські операції по обліку відвантаження і продажів продукції (робіт, послуг), їхнє документування.

Тема 8. Облік фінансових результатів на підприємствах торгівлі та громадського харчування.

Визначення і списання фінансових результатів на підприємствах торгівлі та громадського харчування. Операційні доходи і витрати, їхній склад, облік і визначення фінансових результатів.

Позареалізаційні доходи і витрати, їхній склад, облік і визначення фінансових результатів. Облік надзвичайних доходів і витрат.

Тема 9. Порядок зайняття торгівельної діяльності та правила продажу продовольчих та непродовольчих товарів.

Правила торгівлі продовольчими, непродовольчими товарами.

Правила оптової та роздрібною торгівлі.

Нормативне забезпечення зайняття торгівельною діяльністю.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		о	л	п	ла б	інд		ср	о	л	п	лаб
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1 2	13
Розділ 1. Особливості обліку активів та зобов'язань на підприємствах торгівлі та громадського харчування												
Тема 1. Особливості організації обліку на підприємствах торгівлі та громадського харчування.	8	2	2			4	8					8
Тема 2. Облік запасів на підприємствах торгівлі та громадського харчування	8	2	2			4	8	1				7
Тема 3. Облік основних	8	2	2			4	9			1		8

засобів на підприємствах торгівлі та громадського харчування.												
Тема 4. Облік нематеріальних активів на підприємствах торгівлі та громадського харчування.	8	2	4			2	9			1		8
Тема 5. Облік розрахунків з оплати праці на підприємствах торгівлі та громадського харчування.	8	4	2			2	8	1				7
Разом за розділом 1	40	12	12			16	42	2		2		38
Розділ 2. Специфіка визначення фінансових результатів діяльності на підприємствах торгівлі та громадського харчування												
Тема 6. Облік собівартості та витрат обігу на підприємствах торгівлі та громадського харчування.	10	4	2			4	10	1				9
Тема 7. Облік доходів на підприємствах торгівлі та громадського харчування.	10	2	4			4	10			1		9
Тема 8. Облік фінансових результатів на підприємствах торгівлі та громадського харчування.	10	4	2			4	10	1				9
Тема 9. Нормативні та законодавчі вимоги до підприємств торгівлі та громадського харчування.	10	2	4			4	10			1		9
Разом за розділом 2	40	12	12			16	40	2		2		36
Розділ 3												
<i>Індивідуальне розрахункове завдання</i>	40					40	38					38
УВсього годин	120	24	24			72	120	4		4		112

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Особливості організації обліку на підприємствах торгівлі та громадського харчування.	4
2.	Облік запасів на підприємствах торгівлі та громадського харчування	4

3.	Облік основних засобів на підприємствах торгівлі та громадського харчування.	4
4.	Облік нематеріальних активів на підприємствах торгівлі та громадського харчування.	2
5.	Облік розрахунків з оплати праці на підприємствах торгівлі та громадського харчування.	2
6.	Облік собівартості та витрат обігу на підприємствах торгівлі та громадського харчування.	2
7.	Облік доходів на підприємствах торгівлі та громадського харчування.	4
8.	Облік фінансових результатів на підприємствах торгівлі та громадського харчування.	2
9.	Нормативні та законодавчі вимоги до підприємств торгівлі та громадського харчування.	4
	Разом	24

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості організації обліку на підприємствах торгівлі та громадського харчування.	4
2	Облік запасів на підприємствах торгівлі та громадського харчування	4
3	Облік основних засобів на підприємствах торгівлі та громадського харчування.	2
4	Облік нематеріальних активів на підприємствах торгівлі та громадського харчування.	2
5	Облік розрахунків з оплати праці на підприємствах торгівлі та громадського харчування.	4
6	Облік собівартості та витрат обігу на підприємствах торгівлі та громадського харчування.	4
7	Облік доходів на підприємствах торгівлі та громадського харчування.	4
8	Облік фінансових результатів на підприємствах торгівлі та громадського харчування.	4
9	Нормативні та законодавчі вимоги до підприємств торгівлі та громадського харчування.	4
	Індивідуальне розрахункове завдання	40
	Разом	72

6. Індивідуальні завдання

В якості індивідуального навчально-дослідного завдання виступає індивідуальне розрахункове завдання. *Індивідуальні розрахункові завдання* є обов'язковою частиною самостійної роботи студента.

Розрахункове завдання (Розділ 3) виконується у відповідності до початкових букв прізвищ студентів згідно з «Методичними вказівками до виконання індивідуального розрахункового завдання» з дисципліни «Облік в торгівлі та громадському харчуванні».

При виконанні контрольного завдання необхідно керуватися наступними вимогами:

1. На початку завдання повинен бути наведений номер варіанта.
2. Перед розв'язанням задачі варто навести журнал реєстрації господарських операцій, в якому скласти проводки.

3. Розв'язання потрібно супроводжувати формулами, розгорнутими розрахунками, висновками по результатах розрахунків. При розв'язанні завдань потрібно перевіряти розрахунки, користуючись взаємозв'язком між обчислювальними показниками, а також звертати увагу на економічну сутність показників.

4. Завдання, відповіді по яких наводяться без розгорнутих розрахунків, пояснень, висновків, вважаються невирішеними.

5 Розрахункове завдання повинне бути оформлене акуратно, написано розбірливо, без скорочення слів (крім загальноприйнятих скорочень). Сторінки треба пронумерувати й залишити широкі поля (краще писати текст на одній стороні аркуша) для зауважень рецензента й виправлень (доповнень), внесених студентом після рецензування.

6. Наприкінці завдання варто навести список використаної літератури, складений відповідно до прийнятої послідовності. Спеціальна література викладається за абеткою із вказівкою автора, видавництва й року видання, сторінки, що містить використану інформацію.

7. Розрахункове завдання повинне бути підписане студентом із наведенням дати його виконання.

8. Якщо за розрахунковим завданням рецензентом зроблені зауваження, студент повинен урахувати їх і, не переписуючи завдання, внести необхідні виправлення й доповнення. Без дотримання зазначеної вимоги контрольне завдання не буде зараховано.

Написання ІНДЗ має сприяти глибшому засвоєнню студентами дисципліни “Облік в торгівлі та громадському харчуванні”, спонукає до ґрунтовного закріплення й перевірки знань, отриманих студентами в процесі вивчення навчального матеріалу, уміння застосовувати на практиці статистичні методи аналізу явищ і процесів.

ІНДЗ оцінюються за критеріями:

- самостійності виконання;
- логічності та послідовності викладення матеріалу;
- повноти та глибини вирішення задач;
- наявності ілюстрацій (таблиці, рисунки, схеми й т. д.);
- обґрунтованості висновків;
- якості оформлення, презентації та захисту розрахункового завдання.

7. Методи контролю

Оцінювання знань, умінь та навичок студентів включає ті види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни “Облік і оподаткування в торгівлі та громадському харчуванні 2” передбачають лекційні, практичні заняття, самостійну роботу та виконання індивідуального розрахункового завдання.

Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться в наступних формах:

- оцінювання роботи і знань студентів під час практичних занять;
- складання проміжного контролю знань за змістовими модулями (тестування);
- оцінювання виконання та захист індивідуального розрахункового завдання;
- складання екзамену.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних, і має

на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- відвідування занять;
- виконання індивідуального науково-дослідного завдання;
- складання проміжного контролю із змістовних модулів.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи та активності на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- уміння поєднувати теорію із практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- оволодіння методами облікової обробки даних із використанням комп'ютерних технологій;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

При оцінюванні практичних занять увага приділяється також їх якості та самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом лекційного матеріалу та вміння застосування його для вирішення практичної ситуації й проводиться у вигляді тестування. При цьому тестове завдання може містити як запитання, що стосуються суто теоретичного матеріалу, так і запитання, спрямовані на вирішення невеличкого практичного завдання.

8. Схема нарахування балів

Поточне тестування (розділ 1 і 2) полягає в написанні контрольної роботи, яка складається з тестів та обґрунтованого рішення практичних завдань. За правильно обґрунтовану відповідь на практичне завдання студент отримує 6 балів, за правильну відповідь на кожен тест по 1 бал (в підсумку 20 балів за 1 розділ). Проміжний тестовий контроль проводиться два рази на семестр (в рамках вивчення змістового модуля). Загальна тривалість тестів зі змістовних модулів – по 1,5 години. Поточне тестування з кожного змістового модуля складається з 20 тестів. Одна правильна відповідь на кожен із тестів дорівнює 1 бал. Тестове завдання містить запитання одиничного і множинного вибору різного рівня складності. Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються наступні критерії оцінювання.

Поточне тестування та самостійна робота					Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Підсумковий семестровий контроль (залік, іспит)	Сума
Розділ 1					20		
T1	T2	T3	T4	T5			
20							
Розділ 2					-	40	100
T6		T7	T8	T9			
20							

Т1 – Т11 – теми модулів

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література**Основна література**

1. Кодекс законів про працю України, прийнятий Законом України №357//96-ВР від 10.09.96р. з подальшими змінами і доповненнями.
2. Податковий Кодекс України від 02.12.2016 № 2755-VI.
3. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV.
4. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22 квітня 1993 року N 3126-XII.
5. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 №996-XIV.
6. Закон України «Про оплату праці» №108/95-ВР від 24.03.95.
7. Закон України «Про відпустки» №504/96-ВР від 15.11.96.
8. Законом «Про внесення змін у деякі законодавчі акти України стосовно погодинної оплати праці» від 25.06.2009 N 1574-VI.
9. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464-VI.
10. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 01.07.1993 № 3356-XII.
11. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням» від 18.01.2001 № 2240-III.
12. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 21.04.2011 р. №3277-VI.
13. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств й організацій, затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21.12.99 р. № 892/4185.
14. “Загальні вимоги до фінансової звітності”: положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1, затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 р. № 87., зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21.06.99 р. № 391/3684.
15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку / [відп. за вип. О. В. Діордійчук]. - К. : Алерта, 2015. - 304 с.
16. Бухгалтерський облік у торгівлі та ресторанному господарстві [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Л. В. Нападовська та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. В. Нападовської ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К. : КНТЕУ, 2012. - 394 с. Гладких Т.В. Фінансовий облік: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2010. – 480с.
17. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік : навч. посібник для вчз / Н. В. Гудзь, П. Н. Денчук, Р. В. Романів ; М-во освіти і науки України. - 2-ге вид., перероб. і допов. - К. : Центр учб. літ., 2016. - 424 с.

18. Кім Ю. Г. Бухгалтерський та податковий облік: первинні документи та порядок їх заповнення : навч. посібник для внз / Ю. Г. Кім ; М-во освіти і науки України. - К. : Центр учб. літ., 2014. - 600 с. - Бібліогр.: с. 584-591.
19. Коблянська О.І. Фінансовий облік: Навчальний посібник. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2011. – 470с.
20. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К: Вид-во „Центр навчальної літератури”, 2010. – 659с.
21. Морозова Н.І. Бухгалтерський облік у торгівлі [Текст] : навч. посіб. / Н. І. Морозова, О. В. Фоміна ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : КНТЕУ, 2013. - 315 с. : табл. - Бібліогр.: с. 300
- Нашкерська Г.В. Фінансовий облік : Навчальний посібник. — К.: Кондор, 2009 р.-503 с.

Допоміжна література

1. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку: щодо заповнення форм фінансової звітності, перевірки порівнянності показників фінансової звітності, облікової політики підприємства : практич. посібник / [упоряд. Безверхий К. В.]. - К. : Центр учб. літ., 2015. - 76 с.
2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та інструкція про його застосування : практич. посібник / [упоряд. Безверхий К. В.]. - К. : Центр учб. літ., 2015. - 150 с.
3. Шара Є. Ю. Фінансовий облік I : навч. посібник / Є. Ю. Шара, І. Є. Соколовська-Гонтаренко ; Держ. фіскальна служба України, Нац. ун-т Держ. податкової служби України. - К. : Центр учб. літ., 2016. - 336 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

http:// www.nau.kiev.ua	База даних нормативних актів України
http:// alpha.rada.kiev.ua	Законодавство України
http:// www.rada.kiev.ua	Законодавство України
http:// www.zakon.gov.ua	Законопроекти України. Посилання, коментарі.
http:// www.ufs.kiev.ua	Інформ. агентство "Укр. фінансовий сервер"
http:// www.dinai.com	Компанія "Дінай" - Інформаційна підтримка бізнесу; - Законодавчі бази.
http:// www.info.resourcecorp.net	Компанія "ИнформРесурсАГ": - Програма "Лоцман" – законод. база; - Журнал "Обзоры зак-ва Украины";